

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

М.Є.Жидко
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Педагогіка та педагогічна психологія _____
(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: _____ 05 «Соціальні та поведінкові науки» _____
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: _____ 053 «Психологія» _____
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: _____ Психологія _____
(найменування спеціалізації)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

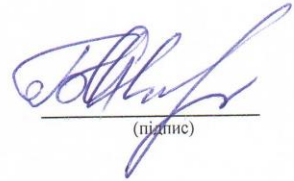
Харків 2021 рік

Робоча програма Педагогіка та педагогічна психологія
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 053 «Психологія»

освітня програма: Психологія

«30» 08 2021 р., - 12 с.

Розробник: Бідюк І.А., к. психол. н., доц., доцент каф. 704
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «30» 08 2021 р.

Завідувач кафедри психології, канд. психол. н., доц.

(підпис)

Ю.І.Гулий
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p>Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і найменування)</p> <p>Спеціальність 053 Психологія (код і найменування)</p> <p>Освітня програма Психологія (найменування)</p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Цикл дисциплін загально-професійної підготовки
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 4		2021/2022
Індивідуальне завдання _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 48/120		7-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної, роботи студента – 4,5		Лекції*
		32 години
		Практичні, семінарські*
		16 годин
		Лабораторні*
	0 годин	
	Самостійна робота	
	72 години	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48 / 72

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та педагогічна психологія» є формування компетенцій, що забезпечують розуміння закономірностей та основ підготовки та проведення різних видів навчальних занять, самовдосконалення та досвід впливу на особистість виховання, навчання.

Завдання.

Основні завдання вивчення дисципліни пов'язані з формуванням наступних загальних та професійних компетенцій:

1. Здатність до розуміння сутності та значущості механізмів історичного розвитку психолого-педагогічної думки.

2. Спроможність аналізувати, оцінювати особливості основних тенденцій розвитку педагогічних та психологічних теорій.

3. Здатність охарактеризувати значення теорій, психологічних особливостей та форм педагогічного процесу.

4. Здатність описати організацію, проведення виховної та соціально-педагогічної роботи в системі шкільного навчання.

5. Здатність формулювати думку логічно, дискутувати, враховуючи свої власні та співрозмовника індивідуально-психологічні особливості.

Результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

А) Знати

1. Володіти концептуальними знаннями в галузі психології та педагогіки для розвитку сучасної науки.

2. Володіти вмінням аналізувати ретроспективний досвід зарубіжних та вітчизняних педагогів та психологів.

3. Володіти вмінням самостійно аналізувати історичні данні та прогнозувати результати сучасних подій та процесів в соціальному просторі.

Б) Уміння

1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних джерел із використанням сучасних інформаційних технологій.

2. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

3. Використовувати теоретичні знання щодо закономірностей та особливостей розвитку особистості під впливом педагогічного процесу

4. Використовувати теоретичні знання щодо закономірностей та особливостей педагогічного процесу в роботі психолога.

В) Комунікація:

1. Емпатійно взаємодіяти, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.

Д) Автономія та відповідальність:

1. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосканалення та саморозвитку; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

2. Проявляти соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: психологія управління, соціальна психологія, вікова психологія, психологія особистості.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Історія розвитку науки. Методологічні та теоретичні аспекти дисципліни

Тема 1. Педагогіка як наука. Основні етапи розвитку даної науки. Предмет та завдання педагогіки. Предмет та загальні проблеми педагогічної психології.

Історичні етапи розвитку педагогіки. Видатні педагоги, їх вклад в розвиток педагогіки.

Зв'язок педагогіки з іншими науками. Напрямки педагогіки: загальна, вікова, соціальна, спеціальна, методики, історія педагогіки.

Визначення педагогіки. Головні категорії педагогіки: розвиток, формування, навчання, виховання, освіта. Предмет педагогіки, її завдання.

Питання і проблеми педагогічних досліджень. Значення педагогіки як науки про виховання. Педагогічна наука та практика.

Предмет та структура педагогічної психології. Історичний аспект розвитку педагогічної психології. Основні проблеми сучасної педагогічної психології. Система основних категорій педагогічної психології. Методи сучасної педагогічної психології: організаційні, процедурні, оціночні. Експеримент в педагогічній психології, схеми його організації та вимоги до нього.

Тема 2. Особистість як об'єкт та суб'єкт виховання

Процес розвитку особистості. Вплив середовища на розвиток особистості. Виховні функції середовища. Діяльність як фактор розвитку особистості. Спадковість та виховання в розвиткові людини. Вікова періодизація. Індивідуальні особливості особистості. Акселерація та нерівномірність розвитку. Вплив сім'ї на формування та розвиток особистості. Погляди на взаємозв'язок навчання та розвитку. Структура навчання. Основні форми навчання. Навчання як викладання. Навчання як стимулювання пізнавального інтересу. Навчання як керування пізнавальною активністю учнів. Проблема співвідношення виховання та навчання.

Змістовий модуль 2. Виховання: процес, характеристики, сутність

Тема 3. Процес виховання, його суть та особливості.

Особливості педагогічного процесу, його закономірності. Поняття «виховання». Теорії виховання в історії розвитку педагогічної думки. Вітчизняні та західні педагогічні концепції виховання. Особливості процесу виховання. Мета та завдання. Вікові особливості виховання. Зміст та результат виховання. Самовиховання: суть та методи. Закономірності процесу виховання.

Предмет, мета та завдання психології виховання. Психологічний зміст принципів виховання. Засоби та методи виховання. Психологічні особливості прийомів виховання. Проблеми виховання характеру, мотивів, рис характеру особистості та форм поведінки. Особливості виховання на різних життєвих етапах.

Тема 4. Принципи процесу виховання. Методи, форми, прийоми процесу виховання

Послідовність, систематичність, єдність, безперервність виховних впливів, науковість – основні принципи виховання. Опора на позитивне як принцип виховання. Індивідуальний та особистісний підхід у вихованні. Формування особистості в процесі виховання. Види виховання: моральне, естетичне, фізичне, трудове.

Поняття «метод», «прийом» виховання. Характеристика методів та форм виховання. Вибір та класифікація методів виховання.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Особливості педагогічного процесу та його складові

Тема 5. Навчальний процес, його характеристика

Теорія та практика навчання. Зміст процесу навчання. Функції та структура процесу навчання. Особливості процесу навчання. Дидактика – наука про навчання. Основні дидактичні категорії, системи та моделі навчання. Процес оволодіння знаннями. Мотиви вчення. Основні поняття психології навчання.

Особливості активних методів навчання. Дидактичні, ділові та психотехнічні ігри. Евристичні бесіди. Дискусії. Соціально-психологічний тренінг

Тема 6. Закони, закономірності та принципи навчання

Визначення «принцип» навчання. Співвідношення принципів та правил. Класифікація принципів навчання, їх характеристика. Принцип науковості, наочності, систематичності, активності та інші. Поняття закону та закономірності навчання.

Тема 7. Методи навчання, їх класифікація. Засоби навчання

Основні закони та закономірності навчання. Поняття про методи навчання. Методи та прийоми навчання: зміст, суть, класифікація. Характеристика методів навчання.

Змістовий модуль 4. Організація педагогічного процесу.

Тема 8. Організаційні форми навчання. Форми контролю

Види навчання. Форми навчання. Урок – основна форма організації навчального процесу. Історія розвитку процесу навчання. Типи, види та структура уроку. Підготовка уроку та вимоги, що ставляться до проведення уроку. Різноманітні форми організації уроків. Самостійна робота.

Види, форми, методи контролю. Оцінка та врахування результатів учбової діяльності. Аналіз та оцінка навчальної діяльності учнів, а також діяльності педагога.

Тема 9. Сучасні технології навчання. Психологічні основи оцінки знань учнів. Психологічні причини неуспішності.

Поняття «педагогічні технології навчання». Види педагогічних технологій: програмне навчання, модульне, дистанційне навчання, розвиваюче навчання та інші. Авторські технології навчання. Особливості та характеристики педагогічних технологій.

Психологічне значення оцінки та оцінювання в навчальному процесі. Психологічна ситуація опитування на уроці. Функції оцінки. Типи оцінки.

Об'єктивні та суб'єктивні причини неуспішності школярів. Типи невстигаючих школярів та їх індивідуальні особливості.

Педагогічна оцінка як засіб стимулювання. Вікові особливості дитини та педагогічна оцінка

Тема 10. Управління педагогічним процесом.

Зміст освіти в Україні. Навчально-методичне забезпечення шкільного навчання. Внутрішкільне управління. Керування педагогічним процесом. Робота та функції дирекції школи. Керування педагогічним процесом з боку класного керівника. Професіограма директора школи – менеджера освіти.

Основні принципи, методи та форми управління педагогічними системами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Історія розвитку науки. Методологічні та теоретичні аспекти дисципліни..					
Тема 1. Педагогіка як наука. Основні етапи розвитку даної науки. Предмет та завдання педагогіки. Предмет та загальні проблеми педагогічної психології.	11	2	2		7
Тема 2. Особистість як об'єкт та суб'єкт виховання.	9	2	0		7
Разом за змістовим модулем 1	20	4	2		14
Змістовий модуль 2. Виховання: процес, характеристики, сутність					
Тема 3. Процес виховання та його суть, особливості	11	2	2		7
Тема 4. Принципи процесу виховання. Методи, форми, прийоми процесу виховання	13	4	2		7
Разом за змістовим модулем 2	24	6	4		14
Модуль 2					
Змістовий модуль 3. Особливості педагогічного процесу та його складові					
Тема 5. Навчальний процес, його характеристика	13	4	2		7
Тема 6. Закони, закономірності та принципи навчання	13	4	2		7
Тема 7. Методи навчання, їх класифікація. Засоби навчання	14	4	2		8

Разом за змістовим модулем 3.	40	12	6		22
Змістовий модуль 4. Організація педагогічного процесу.					
Тема 8. Організаційні форми навчання. Форми контролю	13	4	2		7
Тема 9 Сучасні технології навчання. Психологічні основи оцінки знань учнів. Психологічні причини неуспішності.	14	4	2		8
Тема 10. Управління педагогічним процесом	9	2			7
Разом за змістовим модулем 4.	36	10	4		22
Усього годин	120	32	16		72

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка як наука. Основні етапи розвитку даної науки. Предмет та завдання педагогіки. Предмет та загальні проблеми педагогічної психології.	2
2	Особистість як об'єкт та суб'єкт виховання.	0
3	Процес виховання, його суть та особливості	2
4	Принципи процесу виховання. Методи, форми, прийоми процесу виховання	2
5	Навчальний процес, його характеристика	2
6	Закони, закономірності та принципи навчання	2
7	Методи навчання, їх класифікація. Засоби навчання	2
8	Організаційні форми навчання. Форми контролю	2
9	Сучасні технології навчання. Психологічні основи оцінки знань учнів. Психологічні причини неуспішності.	2
10	Управління педагогічним процесом	0
	Разом	16

5. Теми практичних занять

непередбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

непередбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка як наука. Основні етапи розвитку даної науки. Предмет та завдання педагогіки. Предмет та загальні проблеми педагогічної психології.	7
2	Особистість як об'єкт та суб'єкт виховання	7
3	Процес виховання та його суть, особливості	7
4	Принципи процесу виховання. Методи, форми, прийоми процесу виховання.	7
5	Навчальний процес, його характеристика	7
6	Закони, закономірності та принципи навчання	7
7	Методи навчання, їх класифікація. Засоби навчання	8

8	Організаційні форми навчання. Форми контролю	7
9	Сучасні технології навчання. Психологічні основи оцінки знань учнів. Психологічні причини неуспішності	8
10	Управління педагогічним процесом	7
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

непередбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

Лекції, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень про особливості розвитку психологічної думки з найдавніших часів до сучасності, розвиток психології як науки, її становлення, різноманітність теорій та підходів до предмету психології;

Семінарське (практичне) заняття – дозволяє розвивати вміння студентів висловлювати свою думку, описувати та характеризувати події (історичні та особисті), що вплинули на розвиток психологічної думки сучасності;

Самостійна робота – передбачає підготовку студентів до лекцій та семінарських занять (протягом семестру або під час сесії), виконання модульних (поточних та контрольних) робіт.

11. Методи контролю

Поточний контроль передбачає оцінювання підготовки студентів до кожного семінарського заняття, активності – участь в обговоренні питань, які винесено на заняття.

Результати, отримані при поточному контролі, позначаються на визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Модульний контроль (модульна контрольна робота) проводиться після завершення вивчення відповідної частини навчального курсу у відповідності до запропонованих запитань.

Модульна контрольна робота складається з питань, що відповідають лекційним темам та темам, що виносяться на самостійне вивчення студентами.

Семестровий підсумковий контроль - проводиться у формі іспиту. Іспит проводиться в усній формі та передбачає відповідь студента на два теоретичних запитання та одне практичне завдання.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
----------------------------	---------------------------------	----------------------------	-------------------------

Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	2	0...2
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	1	0...4
Модульний контроль	0...13	1	0...13
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	3	0...3
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	2	0...8
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Змістовний модуль 3			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	3	0...12
Модульний контроль	0...12	1	0...12
Змістовний модуль 4			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	2	0...8
Модульний контроль	0...13	1	0...13
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з трьох запитань, таких, наприклад:

1. Дайте визначення поняттю «педагогічна психологія». Розкрийте її предмет та завдання.
2. Фізичне та екологічне виховання школярів. Формування здорового способу життя сучасного школяра. Трудове та економічне, естетичне, етичне, моральне виховання учнів в сучасній школі.
3. Розробіть сценарій батьківських зборів для батьків учнів навчальної школи на тему: «Психологічні особливості адаптації дітей до школи».

Максимальна кількість балів за перше – 25 балів, за друге запитання - 25 балів, за третє запитання – 50 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- історичні етапи розвитку психології та педагогіки як наук;
- методи, принципи, задачі педагогіки та педагогічної психології;
- форми організації навчального процесу їх ефективність;
- психологічні особливості оцінювання, причини успішності чи неуспішності тощо.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- самостійно аналізувати та критично опрацьовувати особливості проведення тієї чи іншої форми організації навчального процесу;
- мати уявлення та аналізувати педагогічні технології їх позитивні та негативні особливості використання;
- особливості організації та нормативне підґрунтя організації психологічної служби в системі освіти; завдання роботи шкільного психолога

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику педагогічним та психологічним особливостям процесу виховання й процесу навчання.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум історичної інформації, виконати усі завдання. Показати вміння ставити запитання стосовно теми обговорення. Приймати активну участь в обговоренні теми доповідей, вміти ґрунтовно висловлювати свою точку зору. Розуміти принципи, характеристики, особливості педагогічного процесу, психологічні особливості процесів виховання й навчання.

Відмінно (90 - 100). Повно знати основній та додатковий матеріал. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Досконально знати усі особливості, методи, форми організації педагогічного процесу, його психологічні особливості. Безпомилково виконувати всі роботи в обумовлений викладачем строк.

Виконання курсових робіт непередбачено навчальним планом.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Бідюк, І.А. Педагогіка. Навчальний посібник / І.А. Бідюк, О.Д. Научитель/. - Харків:Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т». - 2016. - 57с.
2. Бідюк, І.А. Педагогічна психологія. Навчальний посібник / І.А. Бідюк, О.Д. Научитель/. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т». - 2017. - 57с.

НМК з дисципліни

1. Робоча програма
2. Плани семінарських занять та методичні вказівки щодо самостійної підготовки студентів до них.
3. Підручники, навчальні посібники.
4. Питання до контрольних заходів.
5. Каталоги інформаційних ресурсів.

14. Рекомендована література

Базова:

3. Бідюк, І.А. Педагогіка. Навчальний посібник / І.А. Бідюк, О.Д. Научитель/. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т». - 2016. - 57с.
4. Бідюк, І.А. Педагогічна психологія. Навчальний посібник / І.А. Бідюк, О.Д. Научитель/. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т». - 2017. - 57с.
5. Вітенко, І. С. Основи психології. Основи педагогіки : навч.-метод. посіб. / І. С. Вітенко, А. С. Борисюк, Т. І. Вітенко. – Чернівці : Книги–21, 2009. – 200 с.
6. Подласый, И. П. Педагогика. Новый курс : в 2 кн. / И. П. Подласый/. – М.: ГИЦ «Владос», 2002. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.
7. Подласый, И. П. Педагогика. Новый курс : в 2 кн. / И. П. Подласый/. – М.: ГИЦ «Владос», 2002. – Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.
8. Власова, О. І. Педагогічна психологія : навч. посіб. / О. І. Власова. – Київ : Либідь, 2005. – 400 с.

Додаткова:

9. Харламов И.Ф. Педагогика /И.Ф.Харламов/.- М.- 1990. – 478с.
10. Педагогика. / Под ред. П.И.Пидкасистого. – М. Пед.общ. России. – 2000. - 698с.
11. Документація психолога / упорядник Т. Гончаренко. – Київ : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 120 с.
12. Заброцький, М. М. Лекції з педагогічної психології: навч. посіб. / М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова. – Херсон: Грінь Д. С. - 2014. – 144 с.
13. Казанская, В. Г. Педагогическая психология: учеб. пособие / В. Г. Казанская./ – СПб.: Питер, 2003. – 366 с.

14. Карпенко, Є. Вікова та педагогічна психологія: Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посіб. / Є. Карпенко/. – Дрогобич : Просвіт, 2014. – 152 с.
15. Минияров, В. М. Педагогическая психология : учеб. пособ. / В. М. Минияров. – М. : Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та, 2005. – 316 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету http://library.khai.edu/library/page_lib.php
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - nbuv.gov.ua